Nr. 28. Lwów dnia 13. lipca 1901. Rok XXXIV. Tom LXIV.

ROLNIK

ORGAN C. K. GALICYJSKIEGO TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO

wychodzi w każdą sobotę

Prenumerata wynosi wraz z przesyłka pocztową:
w Państwie Austryackiem.
rocznie . . . . 8 koron. | półrocznie . . . . 4 koron.
W Rosyi rocznie 5 rubli sr. — W W. Księstwie Poznańskiem 3 talary.

Członkowie galic. Tow. gospodarskiego płacący 10 K. wkładki rocznej, otrzymują „Rolnika" bezpłatnie.

Ogłoszenia zamieszcza się za opłatą 15 h. od wiersza trzy razy łamanego, drobnym drukiem, albo za jego miejsce.
Przy częstszem inserowaniu oraz przy ogłoszeniach większych, znaczny rabat.
Ogłoszenia przyjmuje: Ajencja Ogłoszeń, Lwów, pasaż Hausmanna 9.
Manuskryptów nieumieszczonych nie zwraca się.
Reklamacye uwzględnia się tylko do wyjścia numeru następnego.
Przedruk bez podania źródła niedozwolony.

Redakcya i Administracya „Rolnika" ul. Słowackiego l. 8. II. piętro.

TREŚĆ:

Reforma handlu terminowego giełdowego produktami rolniczemi w Austryi

(Dokończenie).

Prof. Schullern Schrattenhofen proponuje następujące środki reformy:

I. Do §. 1 ustawy giełdowej:

Według obowiązującej obecnie ustawy giełdowej z 1. kwietnia 1875 L. 67 Dz. u. p. do utworzenia giełdy trzeba zezwolenia ministeryów skarbu i handlu, które następuje po przesłuchaniu Izb handlowych i przemysłowych. Otóż prof. Schullern Schrattenhofen żąda uzupełnienia tego §. w tym kierunku, aby w razie założenia giełdy dla produktów rolniczych przesłuchano także przymusowe organizacye zawodowe rolnicze, skoro te raz w życie wejdą. Uznaję w zasadzie, że rolnicy w sprawie tej głos mieć muszą. Nie widzę tylko racyi, dlaczego mamy wyczekiwać aż utworzenia się przymusowych organizacyi zawodowych rolniczych! Jest pewnem, że w niektórych krajach Austryi (np. w Galicyi) nie przyjmą się one, czego dowodem odrzucane wciąż projekta rządowe, dotyczące tych organizacyi. Można by więc §. 1 naszej ustawy giełdowej uzupełnić po prostu tym dodatkiem, że w razie założenia giełdy na produkta rolnicze, miałyby być przesłuchane istniejące w dotyczącym kraju: Towarzystwo gospodarcze lub Rada krajowa rolnicza.

II. Do §. 4 ustawy giełdowej, a mianowicie ustępu drugiego tegoż, mówiącego o komisarzu giełdowym, proponuje prof. Schullern Schrattenhofen dodatek, że przy giełdzie na produkta rolnicze mianuje komisarza giełdowego ministeryum rolnictwa w porozumieniu z ministerstwami handlu i skarbu.

III. §. 8 ustawy giełdowej o urzędowem stwierdzaniu kursów, ma być zmieniony w duchu niżej przedstawionych reform.

IV. Co do §. 10-go ustawy giełdowej, stanowiącego, że kierownictwo giełdy oznacza termina likwidacyjne i sposoby likwidowania interesów giełdowych, proponuje prof. Schullern Schratenhofen poprawkę, że sposoby likwidowania interesów giełdowych na giełdach produktowych oznaczone przez kierownictwo giełdy, potrzebują dla ważności swej zezwolenia ministeryów handlu i rolnictwa, a samo przeprowadzanie likwidacyi ma kontrolować komisarz giełdowy.

V §. 13 ustawy giełdowej — zastrzegający że przy sporach z interesów giełdowych zarzut, że pretensya opiera się na interesie dyferencyjnym, który należy uważać za zakład lub grę — przy giełdach na produkta odpada. Słusznie podnosi prof. Szullern Schrattenhofen, że jeżeli pominie się zakaz handlu terminowego, to usunięcie §. 13 ustawy giełdowej jest najsilniejszym środkiem przeciw interesowi dyferencyjnemu. Gdy po zniesieniu §. 13, wisiałby nad każdym spekulantem giełdowym, jak gdyby miecz Damoklesa, zarzut interesu dyferencyjnego, musiałaby z czasem wszelka gra giełdowa ustać.

I inne paragrafy ustawy giełdowej, należałoby przy giełdach produktowych odpowiednio zmodyfikować.

Prócz modyfikacyi samej ustawy giełdowej z roku 1875. żąda jednak prof. Schullern Schrattenhofen słusznie jeszcze przeprowadzenia w całej organizacyi, statutach, regulaminach giełd produktowych następujących zasad:

VI. W kierownictwie giełdy ma mieć i rolnictwo swoich kuryalnych przedstawicieli. Możnaby przytem postanowić, że rolnicy po-

wołani do kierownictwa giełdy produktowej, jako zastępcy swego zawodu, skoro powołanie to przyjmą, biorą tem samem na siebie wszystkie obowiązki członków giełdy Przedstawiciele rolnictwa w kierownictwie giełdy produktowej, oznaczyłoby krajowe towarzystwo rolnicze lub Rada rolnicza.

VII. Normy giełdowe (Usancen) potrzebują przy giełdach produktowych zatwierdzenia ministeryów rolnictwa i handlu. Przy ich badaniu trzeba jak najsurowiej uważać na to czy nie ma w nich postanowień, które byłyby w niezgodzie z kodeksem cywilnym, karnym i kodeksem handlowym. Dotąd istniejące normy zwyczajowe giełdowe, należy w tym duchu i w duchu niżej podanych dalszych zasad zreformować.

VIII. Tylko te osoby mogą się poddawać normom giełdowym, którym wolno w myśl ustawy, wprowadzającej nową procedurę cywilną poddać się sądom rozjemczym giełdowym.

IX. Przy rozprawie przed sądem rozjemczym giełdowym ma przewodniczyć, ustanowiony państwowo i fachowo wykształcony sędzia.

X. Urzędu sędziego rozjemczego nie wolno łączyć z udziałem w kierownictwie giełdy.

XI. Zarówno członkowie Sądu rozjemczego giełdowego jak i kierownictwa giełdy muszą posiadać obywatelstwo austryackie.

XII. Orzeczenie wydane przez sądy rozjemcze giełdowe, których nie złożono w sposób powyższy, nie mają mocy egzekucyjnej w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie państwa.

XIII. Regulamin co do badania kursów giełdowych ma być zrewidowany w tym duchu, aby sąd giełdy o obecnem i przyszłem położeniu targu, w sposób poprawniejszy jak dotąd był przedstawiany. Ogłaszanie kursów terminowych ma następować w ten sposób, ażeby wprowadzanie w błąd publiczności co do doniosłości notowań, było wykluczonem.

XIV. Za poprawne zbadanie kursów odpowiedzialną jest komisya, a z nią komisarz giełdowy.

XV. W normach giełdowych (Usancen) muszą się znajdować postanowienia następujące:

a) że giełdowe interesa terminowe mogą być zawierane najwyżej na dwa miesiące, tak, że początek terminu dostawy musi przypadać najdalej za dwa miesiące od dnia zawarcia interesu;

b) że czasokres, w ciągu którego w terminie wypowiadać można, nie może przechodzić dni 14;

c) że prawo wypowiedzenia przysługuje obu kontrahentom:

d) dla każdego produktu, który jest przedmiotem obrotu w handlu terminowym, ma być ustanowiony typ, któryby w zupełności odpowiadał wymaganiom konsumcyi;

e) dla stwierdzenia w razie sporu braków jakościowych produktu, ma być przy każdej giełdzie produktowej, na której odbywa się handel terminowy wedle norm przyjętych, ustanowioną ekspozytura stacyi kontrolnej nasion.;

f) wszystkie interesa z umową o dodatkowe lub późniejsze świadczenie są zupełnie nieważne. Dodatkowych i późniejszych świadczeń, można w ciągu terminu przedawnienia, żądać napowrót. Urządzanie kas likwidacyjnych jest niedopuszczalnem;

g) przy interesach komisyjnych, ma komisyonaryusz zawiadomić komitenta, natychmiast po zawarciu interesu, o tym interesie, podając dokładnie datę zawarcia, tudzież czy interes zawarł z osobą trzecią, czy tylko sam weń wstępuje;

h) klauzula mniejszej wartości jest niedopuszczalną: co najwyżej dopuszczalną mogłaby być mniejsza wartość, ograniczona do bardzo małej różnicy;

Z wycieczki naukowej Dublańczyków na Szląsk Pruski.

skreślił

Prof. Stefan Pawlik.

(Dokończenie).

Inwentarzem użytkowym są krowy mleczne, (przeważnie holendry), opasy, wychów cieląt, względnie buhajków rasowych na sprzedaż (w Borutinie), małe stado owiec rasy Hampshiredown (na folw. Neuwoschütz), oraz w ostatnich latach coraz większe znaczenie przybierający wychów (w Borutinie) i wypas trzody chlewnej (na folw. Bojanów).

Cielęta odzwyczajają wcześnie od mleka, szczególniej od niezbieranego, w miejsce którego zbierane dostają. Po 3 miesiącach żywią intenzywniej aż do 9-ciu miesięcy. Cielęta do tego czasu nie bywają wiązane Dla ruchu i świeżego powietrza są zagrody dla cieląt. Buchajki z Borutina przeznacza się do użytku w wieku 18 miesięcy.

Krowy mleczne dają dziennie przeciętnie około 7 litrów mleka; kontrola udojów bywa szczegółowo przeprowadzaną, złe dojki bywają brakowane; bardzo dobre mleczne sztuki trzyma się bez względu na wiek. Widzieliśmy też takie, które dawały bez przerwy, bardzo długi okres 20 litrów mleka dziennie. Niektóre dalej od mleczarni położone departamenty, spieniężają mleko w Austryi i w pobliskich miejscach fabrycznych, bliższe dostawiają obowiązkowo mleko do Kuchelny. W miarę dostarczonego mleka odbierają departamenty mleko zbierane.

Wypas dzieli się właściwie na dwie kategorye; braki-krów, wołów roboczych i buhajów tworzą jedną kategoryę, drugą zaś dwuletnie wołki własnego chowu. Okres tuczenia jest różny: od 3—9 miesięcy; co tydzień ważą wszystkie sztuki. Karmą do wypasu bywają: buraki, szrotowane zboże, makuchy orzechow ziemnych i rzepaczane, wywar i krajanki buraczane. Przybytek na wadze na sztukę i dzień w przecięciu wynosi 1 *kg*, co uznać trzeba za zupełnie zadowalniający wynik.

Bydło rogate i trzoda chlewna bywa cały rok utrzymywaną na stajni.

i) oznaczenie szkody musi w każdym wypadku następować na podstawie konkretnego stwierdzenia, jaka jest szkoda rzeczywista;

k) dla interesu reportowego mają być ustanowione osobne normy.

Prócz tak ścisłego określenia, co mają normy zawierać, żąda prof. Schullern Schrattenhofen jeszcze dalej:

XVI. Kwalifikowania t. zw. „Schnittu" jako oszustwa i karania go jako takiego.

XVII. Aby wszystkich tych interesów przez które obchodzonoby zasady wyżej postawione (zwłaszcza zasadę VIII. i XVI.) nie sądziły sądy rozjemcze. Interesa te mają być nieważne, a uważane za niebyłe i podlegają sankcyi karnej.

XVIII. Sekretarze generalni giełd produktowych i ich zastępcy, mają być ukończonymi prawnikami, mają posiadać kwalifikacyę na sędziego lub adwokata i przez zamianowanie swe — które następuje na wniosek kierownictwa giełdy, przez ministeryum rolnictwa w porozumieniu z ministeryum handlu — wstępują w statut urzędników rządowych i podlegają wszystkim postanowieniom, odnoszącym się do urzędników rządowych.

Rozumie się, że o ile giełdy towarowe wciągałyby w zakres swego targu i produkta rolnicze musiałyby też uledz modyfikacyom powyższym.

Proponowane przez prof. Schullern-Schrattenhofena reformy, nie znoszą wcale, jak się przeciwnicy reform tych wyrazili, autonomii giełdy, ścieśniają tylko autonomię tę, ale nie więcej, jak autonomię innych ciał samorządnych. Wyjątkowy dotąd, przywilej giełdy panowania autokratycznego nad targiem, reformy te zmniejszają i redukują do właściwej miary. Przystosowują go do nowoczesnych pojęć o jedności organicznej całego życia gospodarczego w społeczeństwie i o prawie władzy państwowej regulowania tegoż życia, interweniowania wszędzie tam, gdzie okazują się objawy dla ogółu niebezpieczne, gdzie jedna część organizmu gospodarczego, chciałaby żyć kosztem drugiej. Dlaczegóż po zniesieniu wyzysku i wybujałego indywidualizmu w tylu zakresach życia gospodarczego, miałaby jedna giełda pozostawać dalej nietknięta, jako szczątek systemu Manchesterskiego?

Dr W. P.

Z Towarzystwa kółek rolniczych

Ze sprawozdania zarządu głównego Towarzystwa kółek rolniczych za rok 1900 widać iż rozwój tego Towarzystwa dzięki obecnej jego organizacyi postępuje wcale raźno. Według dat zebranych z ostatniego dziesięlecia przybywa corocznie przeciętnie 93 nowych kółek rolniczych, jeżeli jednak odliczymy lata 1892 z 123 nowo-zawiązanemi kółkami, oraz 1896 z 138 (w jednym sokalskim powiecie 40), a więc z przyrostem nadzwyczajnym, wypada przeciętna na 86 kółek. Do cyfry tej nie dochodzi rok 1900, chociaż także nie jest od niej zbyt oddalony. Powstało bowiem w tymże roku 76 kółek, które rozmieszczają się dość równomiernie po całym kraju na 44 powiaty. W 24 powiatach zawiązano po jednem kółku,— w 13 po 2, — w 4 (brzozowskim, jasielskim, ropczyckim i Samborskim) po 3, — w 1 (brzeskim 4, — w 2 (łańcuckim i kolbuszowskim) po 5. Ogółem zgłoszono do Zarządu głównego po 31. grudzień 1900 r. 1516 kółek rolniczych.

Widoczny ten rozwój wynika bez wątpienia z istotnej potrzeby asocyacyi występującej u gospodarzy drobnych.

A przyczynia się do tego dzielnie obecny kierunek działalności Zarządu głównego tego Towarzystwa — kierunek wybitnie rolniczy — mający na celu poprawienie naprzód technicznej strony produkcyi rolnej w gospodarstwach włościańskich, zaczem pójdzie oczywiście poprawa ogólnych stosunków gospodarczych.

Zarząd główny Towarzystwa zdaje sobie widocznie sprawę z tego, że nie tylko za pomocą t. zw. wielkich środków tj. opieki państwa, jego polityki agrarnej, celnej, taryfowej etc. podnosi się dobrobyt rolnictwa —, że nie spuszczając z oka tamtych spraw należy dążyć, ile sił, do racyonalnego wyzyskania wszelkich t. zw. środków małych, które niemniej skutecznemi być mogą, przy usilności.

Trzoda chlewna: rasa Yorkshire i miśnieńskie krzyżowane Yorkshire'ami, bywają hodowane, względnie wypasane na odpadkach z mleczarni.

Owiec stado dla zaspokojenia potrzeb dworu utrzymuje się na folw. Neuwoschütz. W początkach XIX. wieku słynną była w Kuchelnej owczarnia zarodowych tryków elektoralów.

We wszystkich stajniach uderzała w oczy czystość bydła, wogóle czystość w budynku, ład i skład godzien naśladowania.

Przemysł rolny w państwie Kuchelna jest wielorakiego rodzaju. Cukrowarni przynależnej w pół do Kuchelnej nie zwiedzaliśmy. O cegielni w Kreuzenort wspominałem już poprzednio. Dodać wypada, że wyrabia ona rocznie około 7 milionów sztuk wszelakiego rodzaju. Wyroby mają zbyt do Rosyi i Austryi Czysty dochód roczny z tego fabrycznego przedsiębiorstwa wynosi 60.000 Marek.

Mleczarnia w Kuchelnej, założona od lat kilku, jest wystawioną i urządzoną według wymagań najnowszej techniki. Urządzona na przeróbkę 10.000 litrów mleka dziennie. Widzieliśmy ją w ruchu; obsługuje ją motor parowy o sile dwóch koni.

Gorzelnie w Paprotniku i w Bolacicach (ostatnią widzieliśmy w ruchu) przerabiają wyłącznie ziemniaki i mają 107.000 l. kontyngentu. Urządzenie tych gorzelń nie przedstawiało nic nadzwyczaj godnego uwagi.

Drogi wewnątrz majątku nie ustępują zupełnie naszym drogom bitym, owszem przedstawiają się znacznie lepiej. Niektóre z nich są żwirowane bazaltem, inne żwirem rzecznym, wszystkie mosty betonowe z uwagi na przewóz lokomobil od pługa parowego. Wszystkie drogi prywatne, poobsadzano drzewami owocowymi. Widzieliśmy dobór drzew przy drogach i tak np. blisko 500 gruszek (napoleonische Butterbirnen) i tyleż czereśni wysadzonych w b. r. na dwóch drogach. Dawniej nie zwracano uwagi na gatunki i sadzono różne obok siebie, wreszcie sadzono drzewa za rowem przydrożnym, obecnie zmieniono metodę i wszystkie nowe drzewa stoją przed rowem. Różnorodność gatunków, np. jabłek utrudniała sprzedaż owocu — wszystkie bowiem drzewa wydzierżawia się. I tak np. po 3 marki od czereśni. Przeciwko amatorom świeżo sadzonych

Z uznaniem też podnieść należy urządzenie osobnego oddziału rolniczego przy biurze zarządu głównego. Miejsce dawniejszych lustatorów czyli wędrownych nauczycieli rolnictwa, którzy w luźnym tylko pozostawali stosunku z biurem zajęli stali urzędnicy, a zadaniem ich, jest stanowić poradę w kwestyach rolniczych w razie zażądania — opracowywać odnośne działy w organie Towarzystwa, organizować i nadzorować doświadczenia przedsiębrane. — Biuro to zostało w r. ubiegłym obsadzone bardzo dobremi siłami, posiadającemi fachową wiedzę.

Z tej właśnie rolniczej działalności należy przytoczyć parę cyfr, aby dać przynajmniej ogólnikowy jej obraz. Korzystając z licznych zgłoszeń włośnian urządzono pola doświadczalne w 44 powiatach w 114 miejscowościach u 182 posiadaczy gruntów. Z tego 20 morgów w 6 powiatach zajęły doświadczenia z porównawczą uprawą ozimin, 47½ morga zajmowały próby z odmianami jęczmienia a 69 z odmianami owsa oprócz tego przeprowadzono doświadczenia z hreczką i nawozowe doświadczenia na łąkach pod kierunkiem stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach.

Przy tej sposobności nie podobna nam wstrzymać się od paru krytycznych uwag. O ile doświadczenia nawozowe na łąkach stojące pod fachową kontrolą stacyi, bezsprzecznie ważne przynoszą korzyści gdyż są niejako naoczną demonstracyą, co z łąki przez odpowiednią uprawę zrobić można — a są do przeprowadzenia w ogólności łatwiejsze, o tyle nie zupełnie to powiedzieć możemy o doświadczeniach z porównawczą uprawą różnych gatunków zbóż. Nie mamy wprawdzie jeszcze rezultatów zestawionych z tych doświadczeń, gdyż dopiero po żniwach tegorocznych będzie to możliwem — obawiamy się jednak że zebranie dat wiarogodnych — co do plonu różnych sort, na znaczne natrafi trudności, a może będzie niepodobieństwem. Główną zaś wadę tych doświadczeń widzimy w tem iż przedsięwzięto próby ze zbyt wielką ilością odmian: i tak żyta ozimego użyto odmian 9, pszenicy ozimej 7, jęczmienia 10, a owsa aż 16. Przy tak znacznej liczbie odmian w różnych miejscach zasiewanych po kilka, wyrobienie jasnego sądu o wartości odmiany przy nie dość ścisłej obserwacyi, będzie niemożliwem, a może nawet doprowadzić do mylnych wprost wniosków.

Naszem zdaniem należałoby dążyć do tego aby wybrawszy kilka tylko ale pierwszorzędnej jakości odmian nie rozstrzelać prób pojedynczo na mnóstwo poletek, ale starać się jedynie o rozpowszechnienie nasion odmian dobrych. I jeszcze jedno. Wybrane do doświadczeń sorty zbóż, jak widać ze sprawozdania — należą przeważnie do wysoko uszlachetnionych i wymagają dobrej uprawy roli i przedewszystkiem racyonalnego zasiewu rzędowego. Jeżeli te warunki na poletkach próbnych nie będą zachowane, to wynik takich prób nie odpowie wcale istotnej wartości odmian, a jeżeli nawet pewna odmiana da wybitną zwyżkę plonu w 1 roku, to nieda rękojmi, czy się wkrótce nie wyrodzi się zupełnie.

Z dalszej działalności rolniczej Towarzystwa podnieść należy rozdzielanie cenniejszych i godnych rozpowszechnienia nasion roślin pastewnych i przemysłowych w wartości ogólnej 1 600 koron. Zarząd główny pośredniczył nadto w zakupnie maszyn rolniczych których sprowadzono dla 60 kółek w wartości 9.905 koron

Założono nadto 4 wzorowe gnojownie subwencyonowane — Organ Towarzystwa „Przewodnik kółek rolniczych“ redagowany obecnie bardzo starannie tak pod względem rolniczym jak i informacyjno handlowym spełnia swoje zadanie wcale dobrze.

K. M.

Nowości.

Niemiecka firma *L. Baumann w Lübz* (Meklemburg), wyrabiająca specyalnie sortowniki do ziemniaków, skonstruowała nowy model sortownika. Na dwu skośnych kozłach wisi ruchomy przetak. Ziemniaki wsypuje się do zbiornika umieszczonego po jednej stronie maszyny. Stąd dostają się one na górną część przetaka i posuwają się zwolna ku dołowi. Drobiazg odpada już w pierwszej kondygnacyi, posiadającej mniejsze otwory. Średniej wielkości ziemniaki odchodzą w dolnej partyi, zaś największe wychodzą przednią stroną przetaka. Do uruchomienia służy korba. Siły wielkiej nie potrzeba do tego sortownika. Całą nowość stanowi tu lekkość konstrukcyi i krótkość przetaka i to właśnie sprawia, że nowy model można za nowość uważać. Wedle zapewnień firmy można w godzinie przesortować tą maszyną 60 cetnarów. W każdym razie z powodu krótkości przetaka robota będzie szybsza, niż na dawnych sortownikach. Obawiać się jednak można, że właśnie przez tę krótkość ucierpi dokładność roboty.

Cena sortownika wynosi około 120 K.

---

drzew, dają krzyże w korzeniach, dla rozpoznania malują białą farbą drzewka: przed zwierzyną chronią drzewka osłoną ze słomy lub wikliny do wysokości 1½ metra Wszystkie drzewka są opalikowane. Drzewka wszystkie są z własnych szkółek, założonych przez Dra Edera na wielkim dziedzińcu w Hilvetihof. Szkółki drzewne lustruje rok rocznie ogrodnik z Izby rolniczej (wrocławskiej) i daje miejscowym wskazówki fachowe.

Intenzywność gospodarstwa wymaga dobrych środków komunikacyjnych — widzieliśmy, iż nie szczędzą na poprawę dojazdów do folwarków — dwie drogi znacznym bardzo kosztem zrekonstruowano w ostatnich latach.

G o s p o d a r s t w a l e ś n e g o dla braku czasu nie mogliśmy obejrzeć. Zwierzyny dzikiej pożytecznej widzieliśmy dosyć dużo: zające, sarny, bażanty (w Hilvetihof hodowane w bażantarniach) ptactwo wodne na stawach i t. d.

Dodajmy, iż wszystkie departamenty są połączone z centralnym zarządem telefonicznie, że stacya telefoniczna i kilka urzędów pocztowych jest w majątku, a wreszcie rzućmy okiem na r a c h u n k o w o ś ć w centralnem biurze, prócz pojedyńczej metody dla kontroli równocześnie podwójną rachunkowość prowadzą, gdzie kilku ludzi zestawia i przelicza to wszystko, co poszczególne zarządy departamentów nadsyłają. Tam właśnie schodzą się wszystkie nici całego gospodarstwa — tam w księgach głównych mogliśmy skonstatować, że dochody wzrastają, dzięki umiejętności, rzutkości i doświadczenia jeneralnego dyrektora p. Dra Edera, któremu imieniem uczestników wycieczki, serdeczne dzięki za trud i gościnne przyjęcie, oraz za umiejętnie zainicyonowany i przeprowadzony program wycieczki zasyłamy.

Panom inspektorom: Frank, Hauck, Fau, Förster, Pyka, Eberhard, Bilda i nadinspektorowi Lammisch, za trud w objaśnianiu uczestników, również słuszny dank się należy.

W niedzielę dnia 2. czerwca powróciliśmy do Dublan, przywożąc z sobą wrażenie, iż się widziało dużo rzeczy interesujących, których rozumne naśladowanie mogłoby się obrócić na pożytek naszym stosunkom rolniczym.

W Dublanach, w czerwcu 1901 r.

H. Cegielski (akc. Tow.) w Poznaniu wprowadził w handel nowy pług „Record". Nie jest to zasadniczo nowa rzecz, lecz raczej wprowadzenie ulepszeń przez zastosowanie prasowanych lemieszy (jakie są np. w Sack'owskich pługach) tudzież przez użycie konicznie walcowanych odkładnic. Oprócz tego użyto w tym pługu precyzyjnego nastawiania kół biegowych za pomocą dzwigni kątowej. Jeden koniec dłuższy służy do ujmowania dłonią, drugie zaś ramię dzwigni jest wykonane w kształcie wycinka koła zębatego, zazębiającego się z drugim segmentem zaklinowanym na wygiętej osi kół biegowych. (Porównaj z taką samą regulacyą przy pługach Sack'a).

Wprowadzenie tych ulepszeń daje zasłużonej i starej firmie Cegielskiego możność skutecznej konkurencyi z wyrobami innych fabryk i świadczy, że, po chwilowym zastoju, staje się ona na nowo ruchliwą.

L. W. Gehlhaaz w Nakle skombinował ze sobą dwa walce: pierścieniowy z gładkim. Walec gładki jest przedzielony na dwie połowy przekrojem osiowym. Te dwie części można założyć na walec pierścieniowy i umocować śrubami.

Sposób ten równie prosty jak i dobry sprawia, iż koszt sprawienia obydwu walców wypada taniej. Oprócz tego wchodzi tu w grę wygoda. Nie potrzeba bowiem sztucznego obciążania walca gładkiego, gdyż sam walec pierścieniowy służy w tym wypadku jako obciążenie.

T. G.

SPRAWY TOWARZYSTWA.

IX. Posiedzenie c. k. Towarzystwa Gosp. gal. odbyło się dnia 10. b. m. pod przewodnictwem prezesa hr. Stadnickiego Stanisława, obecni pp. dr. Pilat Tadeusz, Breuer Jan, Cielecki Artur, Frommel Juliusz, Onyszkiewicz Mieczysław, Schnell Oskar, dr. Szyszyłowicz Ignacy, Tyniecki Władysław, Zakrzewski Jan.

Pp. br. Brunicki, ks. Czartoryski, Langie, ks. Lubomirski i Wiesiołowski usprawiedliwili swoją nieobecność.

Hr. przewodniczący podniósł potrzebę opracowania szczegółowego programu działania sekcyi hodowlanej na następne dziesięciolecie, celem przedłożenia go ministerstwu, aby uzyskać dalsze na podniesienie chowu bydła subwencye.

Na wniosek p. Schnella uchwalono działać w tym względzie w ścisłem porozumieniu się z komitetem krakowskiego Tow. rolniczego i opracować i przedstawić razem wspólny jednolity dla całego kraju program działania.

Zgodnie z wnioskiem sekcyi hodowlanej, uchwalono udać się do rządu o subwencyę 1.200 koron t. j. takąż, jaką Sejm uchwalił, na koszta weterynarza, któryby przeprowadzał szczepienie tuberkuliną w celu zwalczania gruźlicy u bydła.

W dalszym ciągu, imieniem sekcyi rolniczej przedstawił dr. Szyszyłowicz obecny stan ferm doświadczalnych. zostających pod kierownictwem stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach, oraz pól doświadczalnych z uprawą porównawczą szlachetnych odmian zbóż, zostających pod kontrolą stacyi botanicznej we Lwowie. Fermy doświadczalne istnieją już w wielu okolicach — a coroczne sprawozdanie stacyi Dublańskiej daje obraz co przez nie osiągnięto. Dziś po kilkuletnim istnieniu niektórych ferm można stwierdzić już niewątpliwą korzyść ich urządzenia, to też o pomnożenie ich liczby starać się usilnie należy. W szczególności podniesiono potrzebę założenia fermy takiej na typowej glebie podolskiej.

Rezultatem próbnych upraw zbóż jest już obecnie rozpowszechnione u ziemian użycie do siewu odmian szlachetnych wysoko wartościowych.

Wobec trudności jednak znalezienia chętnych ziemian, którzyby dość uciążliwe próby z licznemi odmianami zbóż przeprowadzać chcieli, rzeczą jest konieczną dążyć i na tem polu do założenia stałych ferm nasiennych, celem wypróbowania i aklimatyzacyi odmian szlachetnych. Na razie 3 takie fermy już utworzono a mianowicie w Leśniowie u p. Strojnowskiego, w Mikulicach u p Turnau i w Strzałkach u p Ożarowskiego.

W b. r. rozpoczęto akcye w kierunku hodowli nasion buraków pastewnych i urządzenia stacyi selekcyjnej dla produkcyi nasion buraków cukrowych.

Imieniem sekcyi sadowniczej przedłożył p. Tyniecki program kursów ogrodniczo sadowniczych: z tych jeden dla nauczycieli dopełniających kursów rolniczych przy szkołach ludowych odbędzie się w Podhorcach pod Stryjem w czasie od 29. lipca do 10 sierpnia wł. (prelegentami będą, ks. Głodziński i br. J. Brunicki); 2-gi kurs ogrodniczo pszczelniczy dla włościan odbędzie się we Lwowie od 15. do 30. października (prelegenci: prof. Ciesielski i ks. Głodziński).

W końcu na odnośne zapytanie ministerstwa rolnictwa uchwalono oświadczyć się za zakazem sprzedaży drzewek owocowych na targach.

Wystawa przeglądowa urządzona przez Oddział Pokucki Tow. Gosp. odbyła się w Obertynie 14. czerwca b. r. Dzień słotny nie sprzyjał wystawie, wskutek tego nie przypędzono sztuk tyle, ileby się spodziewać można było. Mimo tego jednak dzięki trudom p. Theodorowicza prezesa Rady powiatowej wypadła jednem słowem dobrze. Bydło i konie były z powiatów sądowych Horodenka Kołomyja, Gwoździec i Obertyn Komitet centralny reprezentowali pp. Głuchowski i Fedorowicz, członków miejscowego Oddziału pokuckiego uczestniczyło 16 pod przewodnictwem dra Mikołaja Krzysztofowicza. I. Bydło rogate. Rozdano nagród 300 kor., sztuk było 65 z cielętami Buhai też gminnych było 2 Harasymów i Obertyn, 1 buhaj subencyonowany z Turki. Ogółem 22 buhajów, reszta krowy. — Na baczną uwagę zasługiwała obora gminna piadycka (10 sztuk), która pod każdym względem dowodzi tak o ogromnem staraniu się włościan jak i o pracy opiekuna tejże Romana kn Puzyny. Obora ta świadczy najlepiej do czego doprowadzić można przy dobrej woli i pracy konsekwentnej.

Z pośród obór dworskich wyróżniała się obora żukowska.

II. Konie. Rozdano nagród 600 koron i 3 medale 13 wystawcom, sędziami byli: Leszek Cieński i Leon kniaź Puzyna. Przyprowadzo 55 klaczy i 7 włościańskich ogierów. Wystawa powyższa dowiodła raz jeszcze o upadku u nas chowu koni wskutek krzyżowań z krwią zimną. Jan Tarnawiecki gospodarz z Rusa derza zasługiwał przedewszystkiem na uwagę, który przyprowadziwszy 3 klacze zachował w swym materyale typ oryentalny i pod względem utrzymania otrzymał pierwszeństwo.

KRONIKA.

W sprawie opłaty za transport drobiu. C. k. Ministerstwo kolei wydało rozporządzenie, mocą którego zostały urządzone wozy piątrowe do przewozu drobiu żywego i naznaczono za nie opłatę w kwocie 50 koron miesięcznie za używanie takiego wozu, oprócz zwykłej należytości przewozowej. Ponieważ takie podwyższenie kosztów transportu groziło wywozowi drobiu a zwłaszcza gęsi z kraju, przeto prezydyum Towarzystwa gospodarskiego odniosło się telegraficznie 3. b. m. do Ministerstwa kolei, aby to zarządzenie zostało cofniętem, by nadal można było bez dopłaty przesyłać drób jak dotąd w kojcach. W odpowiedzi na telegram donosi c, k. ministeryum kolei, iż kwestya wprowadzenia takich wagonów i opłat od nich ponownie będzie zbadaną wszechstronnie z uwzględnieniem życzeń producentów i handlarzy.

Intendentura korpusu 11 ogłasza zapotrzebowanie drzewa opałowego twardego i miękkiego oraz węgla na r. 1901/2 dla stacyi we Lwowie, Czerniowcach, Stanisławowie, Złoczowie,

Tarnopolu, Żółkwi, Brzeżanach, Kołomyi, Monasterzyskach, Kamionce Strumiłowej, Zborowie i Mostach wielkich. Propozycye sprzedaży ostemplowane 1 koroną, oddane być mają do dnia 18. lipca br. do godziny 10 przed południem w biurze intendentury 11. korpusu we Lwowie. Tamże wszelkie szczegółowe wyjaśnienia i warunki przejrzeć można w godzinach urzędowych. — Gminom wiejskim rolnikom i stowarzyszeniom rolniczym mają być przyznane osobne uwzględnienia i ułatwienia.

Wystawę rolniczą w Lublinie zwiedzili szczegółowo profesorowie Dr. Stefan Pawlik i Kazimierz Szulc z Dublan, z członków Tow. gosp. gal. był na niej obecnym kniaź Puzyna.

Obszerniejsze sprawozdanie z wystawy tej pod wieloma względami interesującej, przyrzeczone nam łaskawie przez prof. D-ra Pawlika zamieścimy w najbliższych numerach.

Z pól doświadczalnych. Mając sposobność obejrzeć dokładnie jedno z pól doświadczalnych z porównawczą uprawą zbóż ozimych, w okolicy Przeworska, dzielę się tymczasowymi spostrzeżeniami z Sz. czytelnikiem, zastrzegając tutaj jednak odrazu że dokładne dane dopiero w cyfrach po zbiorze mieć będzie można na podstawie sprawozdania stacyi botanicznej.

Z żyt ozimych najlepiej przedstawiało się Petkuskie już dnia 5 bm. wyżęte, dalej również wczesne krajowe regenerowane z Grotkowic, żyto Szlanstedzkie jest prawdziwie wspaniałem, o ogromnej, prawie $2^1/_2$ m. długiej grubej, i mocnej słomie i długich kłosach obficie się krzewiące odznacza się jednak późniejszem znacznie dojrzewaniem, co ze względu na rozkład robót przy żniwie nie jest u nas cechą korzystną.

Z pszenic ozimych najlepszy plon zapowiada, krajowa ostka regenerowana z Grotkowic, potem gółka z Walhof, o wysokiej słomie. A z innych odmian polskich pszenica płocka i biała genealogiczna w Wysokiego litewskiego. Pszenice angielskie *Square head* i *Mold's red prolific* choć już aklimatyzowane w Niemczech, źle wyszły z zimy, niezmiarka je popodgryzała i rdza bardzo obsiadła, że na razie nie rokują zadawalniających plonów — są też znacznie późniejsze niż nasze. Owies ozimy zginął tam kompletnie, natomiast jęczmień ozimy uprawiany już na polu na wielką skalę przezimował znakomicie i dał dobry plon, a dojrzał do kosy już w końcu czerwca.

DROBNE WIADOMOŚCI.

Zasiew zboża ozimego w szerokie rzędy na ziemiach dobrze użyźnianych, połączony ze spulchnieniem roli, zasługuje na największą uwagę. W roku bieżącym gdy z powodu wiosennej posuchy mocno ucierpiało krzewienie się i wzrost słomy w pszenicy — jednorazowe spulchnienie roli między rzędami w siewach szeroko rzędowych (20 cm.) przyczyniło się niewątpliwie do zachowania wilgoci w roli i do lepszego wzrostu zboża.

Z drugiej strony zasiew w rzędy szerokie jest doskonałym środkiem przeciw tak częstemu wyleganiu zboża. — Mieliśmy sposobność przekonać się o tem naocznie w okolicach Przeworska. Żyto skłonne do wylegania — o bardzo ciężkich kłosach, przy siewie w szerokie rzędy położyło się dopiero przed samem dojrzeniem, i to wskutek zgięcia źdźbła mniej więcej w $^1/_3$ wysokości. Takie wyłożenie się nie jest jeszcze złem, gdyż nie niszczy jakości ziarna, ziarno bowiem już jest wówczas wypełnione.

Pszenica na bardzo silnych gruntach a to samo owies nadzwyczaj bujny, zasiany szeroko, nie wyłożył się wcale i przedstawiają wspaniałe równe łany. — Zrzynanie pszenicy w celu uchronienia się od wylegnięcia tak ulubione, nigdy nie daje tak korzystnych rezultatów, kłos przysycha, wyrasta krótki a plon się zmniejsza wskutek tego.

K. M.

Przeciw pomorowi cieląt. W jednym z nowszych numerów „Berliner Thierärztliche Wochenschrift" dr. Poels zaleca pewne racyonalne środki, zapobiegające pomorowi cieląt. Ogłasza zarazem kilka doświadczeń z praktyki, które brzmią bardzo zachęcająco do zastosowania przepisów dra Poelsa, bo podczas gdy dawniej w niektórych gospodarstwach prawie wszystkie cielęta wypadały, teraz przy ścisłem trzymaniu się przepisów tych zalegwie 3% cieląt wypada. Nie chodzi tu o żadną reklamę w celu spieniężania jakiego nowego medykamentu, lecz jedynie o zniszczenie bakteryi przez gruntowną desinfekcyę i jakkolwiek procedura nieco mozolna, ale tania i nie trudna do wykonania. Środek ten zatem więcej polecenia godzien, jak wszelkie pigułki, proszki i t. d. Poniżej w dosłownem tłumaczeniu podane paragrafy, powinny być zawsze w pamięci.

A. Środki ostrożności przed ocieleniem.

1) Przywiązać ogon krowy sznurkiem, umocowanym na końcu ogona, do założonego na karku postronka, aby całkiem na boku leżał. 2) Przed otworzeniem pęcherza obmyć dobrze cały tył i wymię zapomocą gąbki, maczanej w 3% roztworze kreoliny (10 łyżek kreoliny na 5 litrów wody). 3) Wypłukać pochwę wewnątrz z pomocą irygatora roztworem sublimatu 1 gram na 5 litrów wody. 4) Obmyć tym samym roztworem sublimatu dokładnieślednicę na zewnątrz.

B. Środki ostrożności w chwili cielenia.

1) W razie zanieczyszczenia zadu kałem podczas cielenia, obmyć natychmiast zanieczyszczone miejsca wodą kreolinową. 2) Podesłać krowie czystej słomy a cielę w czystą odebrać płachtę.

C. Środki ostrożności po ocieleniu.

1) Podwiązać sznur pępkowy naprzód wygotowanym albo zamaczanym w wyżej podanych roztworach szpagatem, jak najbliżej brzucha i uciąć krótko pod zawiązanem miejscem. 2) W uciętem miejscu posmarować pępkowy sznur roztworem 5 gramów nadmanganianu potasowego czyli t. zw. kameleonu, w $^1/_{10}$ litra ciepłej wody. 3) Obmyć cielę ze szlamu, mianowicie pysk i nozdrza. 4) Założyć cielęciu gęsto pleciony koszyk na pysk, który przez pierwsze 6—7 dni nieustannie nosić musi i tylko do pojenia się go zdejmuje. 5) Ulokować cielę w czystej ciepłej i bez przeciągu zagródce. 6) Zdoić troszkę pierwszego mleka z wszystkich cycków na bok, a następnie $^1/_2$ litra w czystą butelkę i dać je wypić cielęciu a po $^1/_2$ lub całej godzinie powtórzyć karmienie. 7) Cielęciu mleko tylko od własnej matki dawać i to w pierwszej dobie $^3/_4$ litra, w drugiej $1^1/_2$, w trzeciej $2^1/_2$, w czwartej 3 litr., w piątej $3^1/_2$, w szóstej 4 litry.

Dalsze karmienie cielęcia pozostawia dr. Poels doświadczeniu hodowców. (*Poradnik gosp*).

Przeciw mszycom. Nieprzeliczoną prawie ilość środków wypróbowano już dotąd w walce z temi niepozornymi ale bardzo dotkliwie dającymi się we znaki każdemu ogrodnikowi owadami. Obecnie niejaki p. Jakób Ries z okolic Linzburga ogłasza jeszcze jeden środek, zapomocą którego można się według wynalazcy w krótkim czasie pozbyć mszyc na drzewach owocowych, przyczem stosowanie tego środka samym drzewom podobno żadnej nie przynosi szkody. Środek ten składa się z szarego mydła, wody i denaturowanego alkoholu. W dwóch litrach wody rozpuszczamy mniej więcej pół funta szarego mydła, roztwór ten rozrzedzamy przez dolanie jeszcze 6 litrów wody do 8 litrów płynu, do którego dolewamy w końcu od 3 do 4 szklanek denaturowanego alkoholu. Otrzymanym w ten sposób płynem skrapiamy przy pomocy zwykłej szprycki liście i pędy drzew owocowych oblepionych przez mszyce. W godzinę po skropieniu zlewamy drzewa czystą wodą, aby razem z obumarłemi mszycami spłókać sam płyn, który przy dłuższem działaniu mógłby zaszkodzić liściom. Prosty i niedrogi ten środek odda bez wątpienia wielkie korzyści ogrodnikom, jeżeli tylko okaże się rzeczywiście tak skutecznym, jak zapewnia jego wynalazca. (Ogrodnictwo)

J. Trz.

Zabezpieczenie linek i powrozów od nasiąkania wodą i wogóle od wpływów wilgoci. Przed stosowanem zazwyczaj napajaniem linek i powrozów smołą, napuszczają je pierwej wodnym roztworem mydła, w stosunku $2^1/_2$ funta mydła na 12 litrów wody, a następnie suszą, zanim przystąpią do smolenia. Lepszy jeszcze rezultat daje namoczenie linek i powrozów w roztworze wodnym koperwasu (siarczanu) miedzianego (1 część na wagę koperwasu w 60 częściach wody), a dopiero po wysuszeniu napaja się je roztworem mydlanym, w stosunku mydła do wody, jak podano poprzednio. Tak przy stosowaniu sposobu pierwszego, jakoteż i drugiego, linki i postronki daleko lepiej chroni się od przenikania wodą, aniżeli przy zwykłem napajaniu ich smołą, czyli tak zwanem impregnowaniu.

Czyszczenie masła zapomocą powietrza. W Irlandyi i Szwecyi zastosowują już od jakiegoś czasu nową metodę poprawiania jakości masła, które bądź to wskutek mniej starannego wyrobu, bądź wskutek mięszania różnych rodzajów, jest niesmacznem, a nawet i do czyszczenia dobrego masła. Sposób ten polega na tem, że najprzód się masło takie topi w słabem cieple, uważając na zachowanie stosownej temperatury. W roztopione masło wpada prąd wody ciepłej i rozpryskuje je, przed co wiele nieczystości zostaje wymytych. Oddzielone od wody następnie masło ciekłe w innem naczyniu poddaje się rozmąceniu z słodkiem, niezbieranem mlekiem, należycie oczyszczonem. Ta emulsya mleka z masłem idzie wreszcie do t. zw. „Aeratorów“, w których wciska się między cząstki masła znaczne ilości oczyszczonego powietrza, przez co powstają w tej masie kuleczki, podobne tym, jakie się przy robieniu masła początkowo tworzą. Kuleczki te przytem przez płynącą wodę ciągle opłukiwane i poruszane, czyszczą się jeszcze dokładniej ze wszystkich zanieczyszczeń i domieszek rozpuszczalnych, lotne zaś substancye uprowadzone zostają przez przewiew powietrza. Wreszcie masło się z wody wygniata, jak zwykle. — Wielkie ilości maseł pośledniej sorty w ten sposób przerabiają na „deserowe“.

Pytania i odpowiedzi.

Pytanie 49. Jaki jest najlepszy młynek rafowy do czyszczenia i sortowania zboża?

W. K.

Pytanie 50. Na ugór w którym ma przyjść w jesieni pszenica, dałem 40 fur nawozu stajennego na morg, chcę jeszcze dodać superfosfatu. Otóż proszę o łaskawe poinformowanie mnie, jakiego superfosfatu w tym wypadku lepiej użyć — kostnego, czy mineralnego? w jakiej ilości? i czy w ogóle superfosfat z nawozem stajennym w jednym roku dany, daje dobry rezultat.

B. C.

Odpowiedzi. Działanie superfosfatu kostnego i mineralnego jest zupełnie takie same, w obydwu bowiem kwas fosforowy jest w zupełnie identycznej formie. Wybór zatem zależy tylko od tego, co taniej wypadnie. Pospolicie superfosfat mineralny jest nieco tańszy. — Superfosfat z nawozem stajennym pod pszenicę w jednym roku może dać wcale dobry rezultat — o ile jednak podniesie plon tego z góry, bez lokalnych doświadczeń poprzednich, nikt przewidzieć nie może. Zasilenie kwasem fosforowym wpływa w każdym razie na wykształcenie się ziarna korzystnie i działa przeciw wyleganiu. Przy tak silnem nawożeniu obornikiem z dodatkiem superfosfatu (około 2 q 18% na morg) radzilibyśmy zrobić próbę z zasiewem pszenicy w szerokie rzędy (20 a przynajmniej 15 cm.) gdyż wówczas dopiero korzyści dobrego zasilenia roli występują w pełni i zwiększa się odporność przeciw wyloganiu, tak częstemu u pszenicy zasiewanej w ugorach nawożonych.

K. M.

Pytanie 51. Czy lepiej jest cielętom podawać mleko odtłuszczone od centryfugi gotowane czy też surowe.

M. T.

Z piśmiennictwa rolniczego.

A. Śniegocki. O hodowli krów, poradnik dla gospodarzy i gospodyń, wydanie drugie, Warszawa 1900 stron 96. Dziełko to popularne napisane przez znanego popularyzatora, b. prof. hodowli w szkole rolniczej w Żabikowie — podaje główne treściwe wskazówki hodowli. Pojawienie się drugiego wydania świadczy najlepiej o wartości tej książeczki.

K. M.

Wiadomości handlowe.

Ziemiopłody.

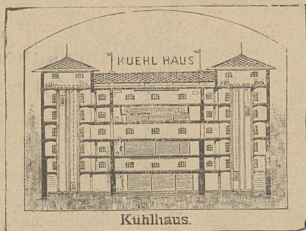
Lwów, 10. lipca. Pszenica gotowa 7·40—7·60, nowa 6·70—6·90, żyto gotowe 6·25—6·40, nowe 5·30—5·50, owies obroczny gotowy 6·80—7·—, nowy 4·75—5·—, jęczmień pastewny 5·——5·25, brow. 5·50—6·—, rzepak —·——·—, nowy 11·25—11·75 lnianka ——·—— groch pastewny 6·50—6·75 do gotowania 7·50—9· wyka —·——·— bobik 5·50—5·75, hreczka 7·80—8·20, kukurudza gotowa 6·——6·20, stara —·— chmiel za 56 kg. —·——, koniczyna czerwona —·—·—, biała —·——·— szwedzka —·——— tymotka —·——·—, spirytus loco za 50 litr. gotowy paritas Tarnopol 16·50—17·— na termina, 15·25—16·—.

Usposobienie niezmienne.

Bank rolniczy we Lwowie.

Redaktor odpowiedzialny *Dr. Kazimierz Miczyński.*
Nakładem galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.

Lodownia

Magazyn

Pierwsze Austr. Akcyjne Towarz. publicznych magazynów we Wiedniu

CHŁODNIK i LODOWNIA najnowszego systemu.

Temperatura od 8° niżej do 6° wyżej zera i ponadto w każdej porze roku.

Pewne przechowanie jaj, zwierzyny, drobiu, ryb, mięsa owoców południowych, masła, mleka, piwa, konserw i innych artykułów spożywczych.

Wolny skład cłowy i podatkowy. — Prospekta, taryfy i wiadomości udziela Dyrekcya **Wiedeń II2. Freilagergasse 6.** 2—4

Stacya kolei — urząd cłowy i podatkowy w miejscu.

!!! Ważne dla P. T. Obszarów Dworskich !!!

PIOTR MIKOLASCH i SPÓŁKA

polecają po cenach najniższych towar pierwszorzędnej jakości, jakoto:
WERNIKSY i OLEJE, lakiery i pokosty do wszelakiego użytku,
Masy i farby do podłóg, woski
Pędzle wszelkiego rodzaju, gąbki, lak, atrament
PIPY do beczek, GAZY na pytle
Środki desynfekcyjne jak kresolina, lyzol i t. p.
Przyrządy i przybory do czyszczenia i leczenia koni i bydła,
ŚRODKI OWADOGUBNE,
Wiaderka, hydronety, latarnie gospodarskie
Pasy do maszyn, gurty, rzemyki, śruby, węże gumowe i konopne
Płyty i sznury do kotłów, holendry
Ceraty, chodniki, rogóżki i podściółki, oliwy, zapałki
SZPAGATY, SZNURY
Środki do czyszczenia metali, jak proszek, mydło, pasta i t. p.
Farbka, krochmal, mydło do prania, świece
Smarowidła, czernidła i lakiery do skór i uprzęży
SZCZOTKI, GRZEBIENIE — ARTYKUŁY GUMOWE
etc., etc.

Sklep i magazyny w domu własnym, **ul. Kopernika l. 1.**

Cenniki na żądanie gratis. 27—52

Pompy Wagi

wszystkich rodzajów dla domowego i publicznego użytku, dla gospodarstw budowli i przemysłu.

Towarzystwo komandytowe dla fabrykacyi pomp i maszyn

kurki, pipy, rury, węże gumowe i konopne.

nowych porawnych konstrukcyi

Decymalne-, centesymalne, przezmianowe i mostowe

z drzewa i żelaza dla celów handlowych, fabrycznych, gospodarskich i innych.

W. Garwens, Wiedeń { I. Schwarzenbergstrasse 6. I. Wallfischgasse 14.

Katalogi gratis i franco. Do dostania we wszystkich składach maszyn, u pompiarzy, etc. Żądać Garwensa: Pompy i Wagi!

Marka ochronna!

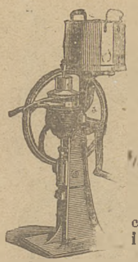

Marka ochronna!

Porkin wyśmienity środek do tuczenia świń.

Porkin powiększa nadzwyczajnie chęć do żarcia.
Porkin zawiera pożyteczne części dla organizmu świń.
Porkin zapobiega róży, zatwardzeniu żołądka i t. d.
Porkin ulepsza mięso, czyni je miększem, cieńszem i bielszem, ułatwia trawienie, co też przyjemny smak sprawia.
Porkin 5 dkg. (2—3 łyżki stołowe) dla 3 świń 50 dkg. (1 pakunek) dla 30 świń, 1 kg. dla 60 świń, raz dziennie do strawy wmieszany sprawia po 8—10 dniach, nadzwyczajne polepszenie.
Porkin daje się chudym świniom nie chciwym żarcia.
Porkin drażni gruczoł ślinny, sprawia silniejsze odłączenie śliny i dlatego lepsze trawienie.
Porkin zapobiega ubyciu większej części pokarmu przez ekskerementa.
Porkin spowoduje szybkie rozwinięcie, wyborne tuczenie i stałe zdrowie.
Porkin opłaca się stokrotnie.
Porkin kosztuje: pakunek 30 porcyi 50 dkg. **1 korona** zasyła się także w beczkach po 100 kg.

Skład Porkinu Wiedeń IX Bleichergasse 6.

Najlepsze zużytkowanie mleka, największy wydatek masła i najlepsze masło

są tylko wtedy możliwe, jeżeli się oddziela śmietankę z mleka za pomocą centryfugi

ALFA SEPARATOR

¼ miliona centryfug w użyciu, 500 pierwszych nagród. Grand Prix Paris 1900.

Wszelkie przyrządy potrzebne w gospodarstwie mlecznem: **Kierznie, wygniatacze, chłodnice, naczynia i konwie z blachy stalowej.**

Zakładanie zupełnych mieczarń ręcznych i parowych.

TOWARZYSTWO AKCYJNE

ALFA SEPARATOR

16—35 Wiedeń XVI. Gangelbauergasse Nr. 29.

Cenniki i pouczające broszury darmo. — Należy żądać „Alfa-Mittheilungen".

„Perkun"

Fabryka maszyn we Lwowie

Filia Rzeszów

wyrabia jako specyalność

Młynki do czyszczenia zboża

Cenniki maszyn rolniczych wysyłamy na żądanie.

WIEPRZE CHUDE

najmniej 8-mio miesięczne

kupuje

pierwszy galicyjski zakład

Tuczenia trzody chlewnej

we Lwowie. Snopkowska 46.

1—3

Miechy
bormaszyny, kowadła
stal. śróbsztaki, sznajdyzy i t. d.
wagi na bydło, pompy do spirytusów i
sikawki polecają najtaniej

I. NEUBERGER i Ska

Lwów, Grodecka 53.

Maszyny rolnicze Wichterlego.

DYREKCYA

krajowej niższej szkoły rolniczej

w Suchodole, p. Krosno

ma do umieszczenia

KILKU UKOŃCZONYCH UCZNIÓW

jako pomocników (pisarzy) gospodarskich.

1—3

Z obory zarodowej półkrwi Oldenburgskiej w Brześcianach jest do sprzedania 12 buhajków w różowym wieku. — Zarząd dóbr Brześciany poczta Bajterowice udzieli bliższych szczegółów.

2—6

Najwyższe odznaczenia od c. k. Tow. Gosp. we Wiedniu, od Wys. Minist. rolnictwa i od Akademii wynalazków w Paryżu.

Znakomite siewniki rzędowe

MONTANIA

oryginalne **Wichterlego** polecają po cenach fabrycznych

J. NEUBERGER i Sp.

Lwów, ul. Grodecka 53.

Główne zastępstwo fabryki Wichterlego w Prościejowie.

Zalety: Jedyny przestawny wał siewny z niezmieniającymi się trybami, bez żadnego regulatora służy do wysiewu wszelkich gatunków ziarn, jest nadzwyczaj lekki sieje równomiernie tak na **równinie** jak na **pochyłościach:** niejednostajna jazda w czasie obsiewu górzystych przestrzeni i raptowne szarpnięcia nie wywierają na dokładny wysiew żadnego wpływu.

KOMITET C. K. GAL. TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO

we Lwowie, ul. Słowackiego 8

sprowadza dla członków swoich

wszelkie nawozy sztuczne

wedle warunków specyalnego cennika.

Rabaty przyznane Komitetowi przez fabryki przy odbiorze wielkiej ilości nawozów rozdziela się z końcem roku pomiędzy odbiorców.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki we Lwowie ul. Łyczakowska l. 3.